

Sygn. akt II Ka 164/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014r

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny w składzie:

Przewodnicząca: SSO Anna Łaszczych

Sędziowie: SO Magdalena Dąbrowska (spr.)

SO Marek Konrad

Protokolant: Luiza Ustaszewska - Sęk

przy udziale Prokuratora Prok. Okr.: Ewa Budzińska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014r

sprawy **M. F. i J. R.**

oskarżonych o czyn z art. 278§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Wyszkowie VI Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Pułtusku z dnia 17 marca 2014r, sygn. akt VI K 164/14

orzeka:

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 1 wyroku oskarżonych M. F. i J. R. uznaje za winnych popełnienia czynu zarzucanego im w akcie oskarżenia przyjmując, iż stanowi on wykroczenie kwalifikowane z art. 119§1 kw w zw. z art. 4§1 kk i na podstawie art. 119§1 kw skazuje każdego z obwinionych na karę 1 (jednego) miesiąca ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin,

- uchyla punkt 2 wyroku,

- w punkcie 3 wyroku na podstawie art. 119§4 kw orzeka wobec obwinionych M. F. i J. R. obowiązek zapłaty równowartości ukradzonego mienia poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Lasów Państwowych Nadleśnictwa P. kwot po 73,72 (siedemdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt dwa grosze) złotych,

II. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,

III. zwalnia obwinionych od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania za obie instancje i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt II Ka 164/14

UZASADNIENIE

M. F. i J. R. zostali oskarżeni o to, że w dniu 13 lipca 2012r w miejscowości C., gm. N., woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu, po uprzednim odcięciu drutów kolczastych z ogrodzenia zabrali je w celu przywłaszczenia, powodując straty o łącznej wartości 324,87 złotych na szkodę Lasów Państwowych Nadleśnictwa P., tj. o czyn z art. 278§1 kk.

Sąd Rejonowy w Wyszkowie VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Pułtusku wyrokiem z dnia 17 marca 2014r wydanym w sprawie VI K 164/14 uznał oskarżonych za winnych popełnienia zarzucanego im w akcie oskarżenia czynu i za to na podstawie art. 278§1 kk skazał każdego z nich na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69§1 i §2 kk Sąd wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesił każdemu z nich na okres próby wynoszący 2 lata. Jednocześnie Sąd na mocy art. 46§1 kk orzekł wobec oskarżonych obowiązek częściowego naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Lasów Państwowych Nadleśnictwa P. kwot po 73,72 zł. W ostatnim punkcie wyroku Sąd zwolnił oskarżonych od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od wskazanego wyroku w części dotyczącej kwalifikacji prawnej przyjętej przez Sąd za podstawę skazania i wymierzenia oskarżonym kary oraz środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody na korzyść M. F. i J. R. złożył oskarżyciel publiczny. Orzeczeniu temu zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na naruszeniu art. 278§1 kk poprzez zakwalifikowanie czynu zarzucanego oskarżonym jako przestępstwa kradzieży z art. 278§1 kk w sytuacji gdy oskarżeni z uwagi na wartość zagarniętego mienia swoim zachowaniem wypełnili znamiona wykroczenia z art. 119§1 kw,

2. obrazę przepisów prawa materialnego polegającą na naruszeniu art. 46§1 kk poprzez orzeczenie wobec oskarżonych obowiązku naprawienia szkody w sytuacji gdy taki obowiązek powinien zostać orzeczony na podstawie art. 119§4 kw.

Stawiając powyższe zarzuty oskarżyciel publiczny wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W toku rozprawy apelacyjnej prokurator zmienił stanowisko i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia oraz przyjęcie, że oskarżeni dopuścili się wykroczenia zamiast przestępstwa i ukaranie ich za wykroczenie, a także orzeczenie środka karnego na podstawie art. 119§4 kw.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżyciela publicznego w zmienionym zakresie była o tyle zasadna, że doprowadziła do zreformowania zaskarżonego wyroku.

Wskutek zmiany przepisów prawa karnego materialnego zaszła konieczność dostosowania wyroku Sądu Rejonowego do aktualnie obowiązujących przepisów zgodnie z regułami prawa materialnego intertemporalnego określonego w art. 4§1 kk.

Ustawa z dnia 27 września 2013r o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1247) w odniesieniu do tzw. czynów przepołowionych weszła w życie w dniu 9 listopada 2013r i wprowadziła nowe zasady ustalania granicy pomiędzy tego rodzaju przestępstwami, a wykroczeniami. Ustawodawca zmienił dotychczasowe uregulowania w zakresie wskazania granicy oddzielającej wykroczenia od przestępstwa - między innymi w odniesieniu do czynów kwalifikowanych jako kradzież lub przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej (art. 278§1 kk i art. 284§1 kk – art. 119 kw). W miejsce dotychczasowego odgraniczenia kwotowego (250 złotych), ustawodawca wprowadził odgraniczenie, które jest pochodną minimalnego wynagrodzenia za pracę. W myśl nowej ustawy czyn ten (kradzież) będzie stanowił wykroczenie, jeżeli wartość cudzej rzeczy ruchomej nie przekracza ¼ minimalnego wynagrodzenia (art. 119§1 kw). Wysokość minimalnego wynagrodzenia podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w drodze obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów, w terminie do dnia 15 września każdego roku. Od 1 stycznia 2014r kwota ta wynosi 1680 złotych - została ogłoszona w rozporządzeniu RM z dnia 13 września 2013r w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2014 (Dz.U. z 2013r, poz. 1074). W roku 2014 kwotą oddzielającą wykroczenie od przestępstwa jest zatem kwota 420 złotych.

Sąd merytoryczny ustalił, iż wartość skradzionego w dniu 13 lipca 2012r drutu kolczastego wyniosła 324,87 złotych. W świetle nowej ustawy czyn zarzucony oskarżonym stanowi obecnie wykroczenie wyczerpujące dyspozycję art. 119§1 kw.

Przy orzekaniu w sprawie o czyn zabroniony, który był popełniony w okresie obowiązywania ustawy poprzedniej, Sąd Odwoławczy ma zawsze obowiązek rozważyć kwestię stosowania ustawy względniejszej dla oskarżonego, nawet niezależnie od granic zaskarżenia. Art. 4 kk odnosi się do sytuacji, kiedy w czasie popełnienia przestępstwa obowiązywała inna ustawa karna, a później została ona zmodyfikowana, lub też uchwalono nową ustawę dotyczącą spraw dawniej nieuregulowanych, lecz wiążących się z sytuacją prawną konkretnego sprawcy przestępstwa (to jest z ustaleniem czy sprawcy można przypisać popełnienie czynu zabronionego, z ustaleniem możliwości przypisania mu winy, ponoszenia przez niego kary i jej rozmiarów, stosowaniem środków przewidzianych przepisami prawa karnego oraz ze skutkami skazania).

Artykuł 4§1 kk stanowi, że jeśli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się wówczas ustawę nową, należy jednak zastosować ustawę poprzednio obowiązującą, jeśli jest względniejsza dla sprawcy. Z przepisu tego wynika, że jeśli ustawa nowa jest surowsza dla sprawcy nie może ona działać wstecz, jeśli natomiast jest ona względniejsza dla sprawcy ma działanie wsteczne. Regułą generalną jest zatem stosowanie ustawy względniejszej dla sprawcy (wprawdzie art. 4§1 kk ustanawia priorytet ustawy nowej, niemniej jest to priorytet względny, podporządkowany zasadzie stosowania ustawy względniejszej). Ustawą „względniejszą dla sprawcy” w rozumieniu art. 4§1 kk jest ta ustawa, która zastosowana w konkretnej sprawie przewiduje dla sprawcy najłagodniejsze konsekwencje. W tym przypadku zastosowanie ustawy nowej powoduje, iż sprawca inkryminowanego czynu będzie ponosił odpowiedzialność na zasadach przewidzianych w kodeksie wykroczeń, a nie jak za przestępstwo. Zakwalifikowanie przestępstwa z art. 278§1 kk jako wykroczenia z art. 119§1 kw (z przepisu o zdecydowanie łagodniejszym stopniu zagrożenia) powoduje, iż kara za ten czyn winna być dostosowana do granic zagrożenia przewidzianego we względniejszej kwalifikacji prawnej.

Analizowane zachowanie oskarżonych przed dniem 9 listopada 2013 roku stanowiło przestępstwo, natomiast w wyniku wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej i od 2014 roku obowiązującej aktualnie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, od 1 stycznia 2014 roku przestało być występkiem, a w ramach jednoczesnej nowelizacji kodeksu wykroczeń uznane musi być za wykroczenie (art. 119§1 kw), bowiem zastosowanie ma reguła określona w art. 4§1 kk - odpowiedzialność prawną należy rozpatrywać z punktu widzenia znowelizowanego kodeksu wykroczeń, przewidującego od dnia 1 stycznia 2014 roku, za takie zachowanie odpowiedzialność z art. 119§1 kw, jeżeli wartość skradzionej cudzej rzeczy ruchomej nie przekracza 420 złotych.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy przyjął, iż czyn zarzucony M. F. i J. R. stanowi wykroczenie wyczerpujące dyspozycję art. 119§1 kw i za to - w miejsce orzeczonej kary pozbawienia wolności - na podstawie tego przepisu wymierzył każdemu z oskarżonych karę 1 miesiąca ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin. Ponieważ na gruncie prawa wykroczeń nie sformułowano instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary ograniczenia wolności, Sąd uchylił punkt 2 zaskarżonego wyroku. Dalszą konsekwencją uznania, iż przedmiotowy czyn stanowi wykroczenie było przyjęcie za podstawę prawną orzeczonego obowiązku naprawienia szkody art. 119§4 kw, w miejsce art. 46§1 kk, który stanowi podstawę prawną do zastosowania określonego w nim środka karnego tylko w razie skazania za przestępstwo.

Przy wymiarze kary i środka karnego Sąd Odwoławczy uwzględnił wymienione przez Sąd I instancji okoliczności obciążające, a zwłaszcza wartość szkody zbliżoną do granicy określającej przestępstwo, łatwość podjęcia decyzji o realizacji tego czynu, nie zwrócenie całości mienia pokrzywdzonemu, działanie wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami. Z drugiej strony oskarżeni przyznali się do winy i współpracowali z organami ścigania w toku postępowania. W ocenie Sądu Odwoławczego orzeczona kara ograniczenia wolności jest adekwatna do wagi czynu (po zmianie stanu prawnego - stanowiącego wykroczenie), sylwetki sprawców, a także uwzględnia stanowisko zarówno oskarżyciela publicznego, jak i samych oskarżonych.

W sytuacji osobistej i majątkowej oskarżonych uzasadnione było również zwolnienie ich od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania za obie instancje. Koszty te przejęto na rachunek Skarbu Państwa.

Z tych względów orzeczono, jak na wstępie.